

računalnika v gozdarstvu (s poudarkom na sistemu GIS). Vsi smo si zaželeli, da bi to regionalno srečanje postalo tradicionalno. Naslednje bo verjetno na Poljskem.

Štirje dnevi so hitro minili. Prišel je ponedeljek in vrnili smo se v Ljubljano. Srečanje smo zaključili na naši fakulteti, kjer nas je sprejel prof. dr. Hladnik, ki je povedal nekaj besed o gozdarskem oddelku in študiju, potem pa je sledila prava debata z vprašanji, mnenji ... Kar malo prehitro je bilo potrebno zaključiti, če smo pred odhodom prvih hoteli videti še (sončno!) Ljubljano.

Tako je potekalo 1. srečanje študentov gozdarstva Vzhodne Evrope. Ostalo je še več stvari, ki so se vsakemu posebej različno vtisnile v spomin. Zame in verjetno za vse v organizacijskem odboru (Peter Muri, Matej Petkovšek, Urša Vilhar, Željko Šalamun) je bila to predvsem nova, koristna izkušnja. Par udeležencev si bo verjetno najbolj zapomnilo, da so ravno ob tej priložnosti prvič stali na smučeh. Kot je rekel Dritan iz Albanije: "Pred tem je bil moj najljubši šport nogomet, ampak sedaj je to smučanje." Zdelo se je, da so v teh nekaj dneh vsi vzljubili Slovenijo. Nekateri so bili prepričani, da se bodo še vrnili, z drugimi se bomo, upam, najkasneje jeseni videli na simpoziju

IFSE na Škotskem, vsem pa ostaja internet. In kar se mi pri vseh teh srečanjih - poleg novega znanja in spoznavanja novih ljudi ter dežele - zdi najpomembnejše: toliko energije in idej in kupu ti vedno da nov zagon.

Mogoče še to: nekatere malo zmoti, da smo šteti med Vzhodno Evropo. Občutek imam, da ob takih dogodkih politika vedno ostaja daleč zadaj. Vsi smo se spoznali zaradi istega interesa, študija gozdarstva, in že značaj gozdarstva je tak, da tu mej, ki jih je postavil človek, ni - gibajo se živali, giba se veter in z njim seme ...

Na koncu bi se rada zahvalila vsem, ki so nam pomagali materialno, denarno, s svojim znanjem in predvsem dobro voljo ter poslušom za študentske projekte. Še posebej se zahvaljujem doc. dr. Hladniku z naše fakultete, Martinu Šolarju, univ. dipl. inž. gozd. s TNP, ZGS OE Bled - predvsem Valentinu Tomanu, univ. dipl. inž. gozd. in Miru Kapusu, univ. dipl. inž. gozd. Hvala. Z vašo pomočjo je bilo srečanje zanimivejše in strokovnejše.

V pripravi je bilten EEM, ki ga bodo dobili vsi sodelujoči in sponzorji; v kolikor bi ga rad prejel še kdo, naj to sporoči na naš e-mail: ifsa_slo@hotmail.com

Marjeta Albinini

Književnost

Marijan Kotar in Robert Brus, 1999: Naše drevesne vrste. Slovenska matica, Ljubljana, 320 s.

Igor DAKSKOBLER*

Knjiga Naše drevesne vrste, ki je izšla konec lanskega leta pri založbi Slovenska matica v Ljubljani, je, kot preberemo že v njenem predgovoru, namenjena vsem tistim, ki jih gozd in narava zanimata in (ali) se z gozdom in drevjem srečujejo pri svojem delu. Avtorja, prof. dr. Marijan Kotar in dr. Robert Brus, sta z njo želela zapolniti precejšnjo vrzel v tovrstni domači literaturi. Kljub širšemu krogu bralcev, ki jih nagovarja, je knjiga dveh uglednih gozdarskih strokovnjakov in univerzitetnih učiteljev v prvi vrsti namenjena gozdarjem kot učbenik in priložnik, s katerim si bomo gotovo velikokrat pomagali pri našem delu.

Gozdarji se s spoznavanjem drevesnih vrst srečujemo že v prvem letu študija, pri predmetih botanika

in dendrologija. Kasneje to znanje dopolnjujemo pri različnih predmetih, bolj podrobno npr. pri fitocenologiji in gojenju gozdom. Ko zaključimo študij, naj bi poznali vsaj večino domačih drevesnih vrst in nekatere tujerodne, predvsem tiste, ki so se v naše gozdove razširile spontano ali pa smo jih namerno sadili. To pomeni, da te vrste v naravi prepoznamo in poznamo tudi njihove ekološke potrebe, gojitvene lastnosti, značilnosti lesa ipd. Pri dejanskem delu v gozdu kaj kmalu ugotovimo, da je to naše znanje velikokrat pomanjkljivo, oziroma da smo marsikaj naučenega že pozabili. Iz negotovosti nam pomagajo priložniki in učbeniki.

Doslej smo si lahko pomagali s pred več kot štiri-desetimi leti (1957) izdanim Opisom gozdnega drevja in grmovja pokojnega prof. Riharda Erkerja. V zadnjih letih smo prebirali tudi srednješolcem namenjeno dendrologijo Drevesa in grmi Slovenije Jožeta Mlakarja

* I. D., univ. dipl. inž. gozd., Biološki inštitut ZRC SAZU, Regijska raziskovalna enota Tolmin, Brunov drevored 13, 5220 Tolmin

(z izvirnimi ilustracijami Borisa Tinte) in seveda precej bogatejšo bero dendroloških knjig in slikovnih priložnikov v tujih jezikih.

Knjiga, ki smo jo pred kratkim z veseljem zagledali v izložbenih oknih nekaterih naših knjigarn, je v primerjavi z omenjenimi deli precejšnja novost, tako vsebinsko kot oblikovno. Vsebinsko predvsem v tem, da si je za predmet obravnave izbrala zgolj na Slovenskem samonikle drevesne vrste (z eno izjemo) in tako najdemo v njej opise 71 vrst naše dendroflora. Izbor je utemeljen v uvodnem poglavju, kjer so naštet tudi nekateri viri, iz katerih sta avtorja (poleg lastnih opazanj in meritev) črpala največ podatkov. Izbrane vrste sta razvrstila v rastlinski sistem in tudi tu navedla vire, po katerih se zgleđujeta, tako pri sistemu kot pri znanstvenih imenih. Vrste sta opisala kolikor mogoče celovito, vendar v lepem in poljudnem jeziku. Strogo botaničnemu, morfološkem opisu sledi prikaz razširjenosti obravnavane vrste, tako celotne kot v Sloveniji, ekološke, gojitvene, prirastoslovne in okoljske značilnosti, zgradba in lastnosti lesa ter njegova uporaba. Ker les ni edini uporabni del naših drevesnih vrst, izvemo veliko tudi o drugih rabah, bodisi za prehrano ljudi in domačih živali, bodisi v zdravilstvu. Prav tako so omenjene bolezni drevesnih vrst in pogostejši škodljivci. Marsikatero naše drevo je imelo za naše prednike ali za ljudstva, ki so nekoč živela na našem ozemlju, simbolni ali mitološki pomen in s tem so bili povezani številni običaji. Tudi tem področjem je v opisih namenjeno precej prostora. Oblikovna posebnost v primerjavi z zgoraj omenjenima dendrologijama so vsekakor odlične in nazorne barvne fotografije. Posnel in izbral jih je Robert Brus. Večinoma so nastale na naravnih rastiščih in v naravnem okolju slovenskih pokrajin. Posebej so posneti glavni morfološki deli dreves (iglice oz. listi, steblo in skorja, poganjki in brsti, cvetovi oz. soevetja in plodovi oz. soplodja), po katerih lahko drevesa spoznamo in ločimo od podobnih sorodnic. Vsekakor so tehnično in strokovno dovršeni posnetki zelo dobra, in ker drugih risb ni, tudi nujna dopolnitev besedila.

Marijan Kotar in Robert Brus sta si obravnavane drevesne vrste razdelila, avtorstvo vsakega opisa je razvidno iz na koncu dodanega seznama. V opise sta s pridom vpletla rezultate svojega lastnega raziskovalnega dela oz. znanje svojih specialnosti. Prof. Kotar, naš vodilni strokovnjak s področja prirastoslovja, tudi profesor gojenja gozdov, je v zadnjih letih pobudnik za drugačno obravnavo in vrednotenje t. i. manjšinskih ali minoritetnih drevesnih vrst, to je vrst, ki so sestavni del naših gozdov, a smo jih v preteklosti iz različnih

razlogov zapostavljali do te mere, da so nekatere od njih postale celo ogrožene. O nekaterih takšnih vrstah, npr. o breku in skoršu, danes prav po njegovi zaslugi vemo veliko več, kot bi najbrž sicer vedeli. Robert Brus, mlad, a zelo obetaven dendrolog in genetik, je poleg rezultatov genetskih raziskav jelke in bukve pri pisanju te knjige lahko s pridom uporabil številne privlačne opise drevesnih vrst, ki jih objavlja v poljudni reviji *Gea* in ki so pri že zelo številnem bralstvu te revije zelo dobro sprejeti. Opazno se je posvetil tudi preučevanju razširjenosti nekaterih redkejših taksonov naše dendroflora, npr. terebintu, oplutniku in nekaterim vrbam.

Avtorja v knjigi opozarjata na nekatere pri nas še premalo raziskane vrste, npr. na taksone iz sorodstva klena *Acer campestre*, poljskega bresta *Ulmus minor* = *U. carpinifolia*, mokovca *Sorbus aria*, poljskega jesena *Fraxinus angustifolia* in na taksone iz rodov *Laburnum*, *Pyrus* in *Malus*. Torej je njuna knjiga tudi spodbuda za nadaljnje raziskovanje njihovega pojavljanja in razširjenosti v Sloveniji. Zelo umestna je tudi predstavitev cemprina *Pinus cembra*, ki ga je T. Wraber (1990) uvrstil že v izbor sto znamenitih rastlin na Slovenskem, pri čemer je bilo botanikom doslej znano predvsem naravno nahajališče na severni, avstrijski strani Pece (na slovenskem etničnem ozemlju, a ne na ozemlju Republike Slovenije). Zelo verjetna naravna nahajališča v gozdnati krajini Raduhe in Smrekovca so torej precejšnja novost in o njih vemo še zelo malo (primerjaj Miran Čas, *Gea* 9/3, s. 6-9, 1999).

Knjiga se mi po prvem branju kaže kot nadvse koristen in uporaben priložnik, ki ga je treba imeti vedno pri roki. V njem je zbrano veliko podatkov in marsikateri je bil zame novost. Fotografije in opisi mi bodo v pomoč pri določanju vrst, ki mi povzročajo težave, npr. pri vrbah. Menim, da bo knjiga poslanstvo, ki sta mu ga avtorja namenila, v celoti izpolnila. Priporočam jo vsem gozdarjem, tako študentom kot že izkušenim praktikom in raziskovalcem. Nedvomno bodo po njej radi in s pridom posegali tudi negozdarji, npr. lesarji, geografi, agronomi, krajinski arhitekti, biologi in seveda vsi ljubitelji narave. Bralcev tej knjigi torej ne bo manjkalo. Ker bodo bralci različnih poklicev, zanimanj, znanj in usmeritev, jo bodo seveda brali in ocenjevali s svojega zornega kota, morda v njej tudi kaj pogršali ali se s čim ne strinjali. Npopolnost sodi k vsakemu človekovemu delu, vendar to nikakor ne more zmanjšati pomena in vrednosti te knjige.

Tudi sam sem si pri prvem prebiranju tu in tam kaj zapisal. Koristno bi bilo, da bi bila avtorja vsaj kratko predstavljena bodisi na ovitku bodisi na začetku ali

koncu knjige. Gozdarji ju sicer dobro poznamo, drugi bralci pa ne vsi in takšna predstavitev je pri podobnih knjigah v tujini zelo pogosta.

Nekoliko pogrešam izbor uporabljene literature (nekateri viri, predvsem tuji, so, kot sem že zapisal, našteti le v uvodnih poglavjih). Strinjam se, da je izredno težko združiti strokovnost s poljudnostjo, in poznam odpor do navajanja virov v poljudnih besedilih, vendar je danes večina tako napisanih strokovnih knjig vendarle opremljena s tovrstnim izborom. Bralec namreč ne izve niti tega, kateri sta tisti dve domači dendrologiji, ki ju avtorja omenjata v predgovoru. Poleg tega na koncu marsikaterega opisa zeva pol- ali celo četrtstranska belina, ki bi jo morda lahko zapolnili z izborom domače literature o obravnavani vrsti. S tem bi tudi opozorili na še nekatere naše raziskovalce, predvsem gozdarje in biologe, ki so marsikaj prispevali k doseganju vedenju o naših drevesnih vrstah.

Prav je, da M. Kotar in R. Brus vse izbrane vrste obravnavata z enako težo. Tako sta ob zelo razširjeni bukvi, jelki, smreki idr. vsebinsko bogato in korektno predstavila tudi vrste, ki so pri nas prava redkost, npr. oplutnik, tatarski javor ali mandljevolistno hruško. Tu in tam, pri kakšni vrsti, pogrešam nekoliko več tega, kar je eden izmed najboljših poznavalcev naših gozdov in drevesnih vrst pokojni Maks Wraber, imenoval biološki in ekološki opis, navezoval pa ga je na gozdne združbe. Te opise vsebujejo njegovi številni gozdarjem namenjeni elaborati. V njih se, podobno kot naša avtorja, ustavi ob vsaki drevesni vrsti, ki jo je opazil na nekem območju. Sicer pa bi nekaj več fitocenoloških podatkov verjetno škodilo poljudnosti besedila in je morda prav, da avtorja z njimi bralcev nista obremenjevala. Med drevesnimi vrstami, ki bi po mojem mnenju

zaslužile bolj poglobljeno tovrstno (ekološko in fitocenološko) obravnavo, bi omenil črni gaber, morda bi bilo treba preveriti kakšen podatek tudi pri opisu razširjenosti in ekologije navadnega negjoja.

Pri nekaterih rodovih, kjer sta si avtorja delo razdelila tako, da je eno vrsto opisal eden, drugo pa drugi, občasno prihaja do nekaterih ponavljanj, npr. pri brezah (ko so splošne rodovne značilnosti napisane dvakrat). Pri izboru sta naredila izjemo pri navadnem orehu, ki v Sloveniji ni samonikel; kakšen gozdar praktik bi se morda razveselil, če bi jo naredila še pri robiniji, sicer tujki, a silno udomačeni v naših nižinskih, gričevnih in ponekod celo podgorskih gozdovih.

Kot že zapisano sta M. Kotar in R. Brus problematiko naših drevesnih vrst obravnavala celostno in poleg ekoloških in morfoloških opisov, ponazorjenih z odličnimi fotografijami, na enem mestu zbrala veliko koristnih podatkov, ki bi jih drugače morali iskati po številnih virih. Avtorjema dolgujemo za pogum, trud in opravljeno delo iskreno priznanje. To zasluži tudi ugledna založba, ki je delo izdala - Slovenska matica. Res je, prebrali smo nekaj kritičnih misli o oblikovanju fotografij (o tem je pisal Stane Sušnik v Delovi prilogi Književni listi, 20. jan. 2000), ki se jim lahko pridružimo. Prav tako bi bili bolj veseli, če bi bila knjiga tiskana na debelejšem papirju (predvsem fotografije bi s tem pridobile). Potem bi se nam tudi njena cena zdela ustrežnejša. Morda so se pri založbi premalo zavedali, kako dragoceno knjigo (vsaj za nas gozdarje) izdajajo in kako redko na Slovenskem takšne knjige zagledajo luč sveta, verjamemo pa, da so bili dobronamerni in bodo te pomanjkljivosti ob morebitnem ponatisu odpravili.

Kadri in izobraževanje

Pregled diplomskih nalog diplomantov univerzitetnega študija na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete, zagovarjanih v letu 1999

KOLAR, Peter

ANALIZA GIBANJA TELESNIH KAZALCEV SRNJADI V DVEH HABITATIH HALOZ V OBDOBJU 1988 - 1997.- 1999, X, 68 s., 30 virov.

Mentor: prof. dr. Miha Adamič, recenzent: prof. dr. Marijan Kotar, datum zagovora: 22. 2. 1999

KECMAN, Miloš

UČINKI RAZLIČNIH PRISTOPOV IZBIRALNEGA REDČENJA NA SESTOJE ČRNE JELŠE (*Alnus glutinosa* (L.) GAERTN.) V POLANSKEM LOGU.- 1999, IX, 108 s., 25 virov.

Mentor: prof. dr. Dušan Mlinšek, recenzent: prof. dr. Marijan Kotar, datum zagovora: 29. 3. 1999